

стикається з проблемами глобального потепління, забруднення повітря, водних і земельних ресурсів. Біоенергетика відіграє важливу роль у скороченні викидів парникових газів, що є особливо актуальним у зв'язку з проблемою глобального потепління та зміни клімату.

Список використаних джерел:

1. UABIO (2023). *Lecture materials of Block 4 "General issues of the development of the bioenergy sector"*. Project EBRD /GEF. URL: <https://uabio.org/>.

2. *Світ входить в епоху чистої енергії. Частка зеленої енергетики досягла рекордних 12% (2023)*. URL: <http://surl.li/swzlt>

3. Кириленко І.Г., Токарчук Д.М. (2020). *Ефективна організація використання відходів аграрних підприємств у формуванні енергетичної та екологічної безпеки*. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. № 2. С. 66–82.

4. Бондар В.С. (2013). *Цукрові буряки, як відновлювальне джерело біоенергетики*. Біоенергетика. № 1. С. 17–21.

5. Гелетуха Г.Г., Кучерук П.П., Матвеев Ю.Б. (2022). *Перспективи виробництва біометану в Україні*. Аналітична записка UABIO № 29. UABIO. Вересень. URL: <http://surl.li/swzlv>

УДК 620.97

Уманець С.В.,

кандидат економічних наук

спеціаліст ТОВ «МАЙ ПАУЕР ФАРМ»

РОЗВИТОК ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ ВЕКТОР ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Відновлювані джерела енергії повинні сприяти вирішенню проблем щодо забезпечення енергоефективності та енергетичної безпеки України, а також дотримання високих світових екологічних стандартів. Адже, особливо актуальним напрямком розвитку національної енергетики є подолання енергетичної залежності України.

В 2040 р. відповідно до Стратегії розвитку світової енергетики 50 % електроенергії буде вироблятися за рахунок використання

енергії відновлюваних джерел (ВДЕ) і альтернативних видів палива (АВП). Цілями України, як однієї із учасниць цієї угоди є скорочення викидів вуглекислого газу до 2030 р. на 40 % і до 2050 р. – 70 % [1, с. 27 – 28].

За прогнозами фахівців Міжнародного агентства з відновлюваної енергетики (IRENA), до 2050 року у сфері виробництва «чистої» енергії буде працювати приблизно 28 мільйонів людей по всьому світу [2].

За різними оцінками Україна має потужний потенціал у виробництві ВДЕ близько 70 млн тон нафтового еквівалента на рік. Відповідно Україна має один із найбільш динамічних за зростанням ринків ВДЕ в Європі [3, с. 81].

Україна має великий потенціал у використанні відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова, гідроенергетика, біомаса та геотермальна енергія. Варто виокремити такі перспективи розвитку ВДЕ в країні:

– сонячна енергія. Адже, Україна має великий потенціал для розвитку сонячної енергетики, особливо в південних регіонах. Заохочення з боку уряду у вигляді спеціальних програм та стимулів може сприяти розвитку цього сектору;

– вітрова енергія. Відповідна потужність вітрових установок в Україні є достатньою. Інвестиції в вітрову енергетику та створення відповідної інфраструктури можуть прискорити її розвиток;

– гідроенергетика. Хоча потужності гідроенергетики в Україні не такі великі, як у деяких інших країнах, існує потенціал для розвитку малих гідроелектростанцій, особливо в гірських регіонах;

– біомаса. Адже, Україна має значні земельні ресурси, які можна використовувати для вирощування енергетичних культур для біомасового палива. Розвиток технологій з переробки біомаси може сприяти створенню стійкого джерела енергії;

– геотермальна енергія. Хоча потенціал геотермальної енергії в Україні не такий великий, як в інших регіонах світу, проте деякі райони країни можуть використовувати геотермальні джерела для опалення та виробництва електроенергії.

Загальна перспектива розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні залежить від політичної волі, інвестиційного клімату, технологічного розвитку та прийнятих регуляторних заходів. Однак з відповідними заходами та підтримкою цієї галузі можна досягти

значного зменшення залежності від імпортованих джерел енергії та зменшення викидів CO₂, сприяючи при цьому сталому економічному розвитку.

Для вирішення низки проблем щодо використання відновлюваних джерел енергії в Україні можна розглянути наступні напрями:

– по-перше, стимулювання інвестицій, надання фінансових стимулів, таких як субсидій, податкових пільг або грантів для приваблення приватних інвестицій у розвиток відновлюваних джерел енергії;

– по-друге, політична підтримка, встановлення довгострокових цілей щодо збільшення частки відновлюваних джерел енергії в енергетичному міксі країни і забезпечити стабільну політичну підтримку для розвитку цих технологій;

– по-третє, регуляторні реформи, вдосконалення законодавства та регулювання, щоб сприяти розвитку відновлюваних джерел енергії, включаючи спрощення процедур отримання дозволів та впровадження механізмів торгівлі викидами парникових газів;

– по-четверте, наукові дослідження та розвиток технологій. Інвестування в дослідження та розвиток нових технологій для збільшення ефективності та зниження вартості відновлюваних джерел енергії може сприяти їхньому широкому застосуванню;

– по-п'яте, забезпечення розвитку необхідної інфраструктури, такої як мережі передачі електроенергії та системи зберігання енергії, може зробити використання відновлюваних джерел енергії більш привабливим і ефективним;

– по-шосте, освіта та обізнаність громадськості, зокрема посилення освіти та обізнаності громадськості про переваги та можливості відновлюваних джерел енергії може стимулювати попит та підтримку для їхнього розвитку.

Отже, всі вищезазначені напрями взаємодіють між собою і можуть сприяти створенню стабільного та сталого фундаменту для розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні як пріоритетного вектору енергетичної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Кудря С.О. *Електроенергетичний потенціал відновлюваних джерел енергії України. Відновлювана енергетика та енергоефективність у XXI столітті: матеріали XXI міжнародної*

науково-практичної конференції (Київ, 14 – 15 травня 2020 р.). К.: Інтерсервіс, 2020. С. 26 – 33.

2. *Renewable Energy and Jobs – Annual Review 2018*. URL: <https://www.irena.org/publications/2018/May/Renewable-Energy-and-Jobs-Annual-Review-2018>.

3. Козум С. Сучасні тенденції розвитку світової енергетики та енергетичної безпеки України. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 4. С. 75 – 83.

УДК 338.487:339.287.44

Цвілий С.М.,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри туристичного, готельного та
ресторанного бізнесу,
Національний університет «Запорізька політехніка»*

ФРАНЧАЙЗИНГ В СИСТЕМІ МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМ БІЗНЕСОМ

Трендом в післявоєнному відновленні економіки нашої країни має стати система маркетингового управління туристичним бізнесом на базі укладання договорів франшизи. Одні вчені наголошують на тому, що франчайзинг – це форма стратегічного довгострокового бізнес-партнерства, в процесі реалізації якої велика туристична компанія надає індивідуальному підприємцю або групі підприємців ліцензію (франшизу) на виробництво комплексного туристичного продукту (надання комплексу туристичних послуг) під торговою маркою цієї компанії на обмеженій території на оговорений період і на умовах, визначених договором. Інші дослідники визначають франчайзинг як процес створення, організації, підтримки життєдіяльності, розвитку франчайзингової системи за допомогою власників незалежних підприємств. Також існує наукова думка, що франчайзинг є організацією бізнесу, при якій компанія (франчайзер) передає особі чи компанії (франчайзі) право на продаж продукції і послуг компанії [1].

Франчайзинг в Україні користується попитом у представників готельного і ресторанного бізнесу, які працюють на внутрішньому ринку. Можна виділити такі франчайзингові мережі: Hyatt, Ramada, Radisson Hotels, Holiday Inn, Accor, Premier Palace Hotel. Також